

УДК 378.011.3-051:793.3(091)(477)
DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-12-17

БЛАГОВА Тетяна Олександрівна –
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри хореографії
Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5446-3412>
e-mail: tatablagova@gmail.com

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ В УКРАЇНІ В ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДИНАМІЦІ

У статті досліджено розвиток хореографічної підготовки майбутніх учителів у структурі закладів педагогічної освіти в Україні в середині ХХ століття, схарактеризовано тенденції формування змісту хореографічно-педагогічної освіти студентів у різних форматах вищої та передвищої освіти у період 40-60х рр. ХХ століття. На основі аналізу нормативної та звітної документації освітньої галузі досліджуваного періоду виявлено, що хореографічне мистецтво було представлено як невід'ємний складник набуття основ професійної майстерності студентів. Спостережено, що ознайомлення з мистецтвом танцю у змісті професійного навчання майбутніх педагогів відбувалося в аспекті суспільно-політичних і культурних детермінант, було підпорядковане реалізації різних соціальних замовлень і функціювало в різних організаційних формах. Визначено, що хореографічна підготовка вчителів мала оглядовий характер, була спрямована на формування елементарних рухових, музично-ритмічних та виконавських навичок із різних напрямів хореографічного мистецтва. Увіраженою тенденцією тогочасної хореографічно-педагогічної освіти була її підпорядкованість завданням і змісту формування загальної фізичної культури здобувачів. Популярною формою організації хореографічної активності майбутніх педагогів були також аматорські танцювальні колективи як складник неформальної мистецької освіти. Дієвим напрямом розвитку хореографічного аматорства були масові форми сценічної творчості – конкурси, огляди різних рівнів. Результати їх проведення виявляли реальний рівень виконавської майстерності студентів та стимулювали його покращення. Наведені приклади хореографічної активності у закладах педагогічної освіти характеризують її прикладне значення і зумовленість завданням підготовки майбутніх педагогів до різноаспектної естетико-виховної та культурно-масової позаурочної роботи зі школярами. Узагальнено, що хореографічна підготовка майбутніх учителів у закладах педагогічної освіти є актуальною в умовах сьогодення.

Ключові слова: хореографічна освіта, хореографічно-педагогічна підготовка, хореографічне аматорство, заклади педагогічної освіти, вчитель.

BLANOVA Tetiana Oleksandrivna –
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Choreography of
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5446-3412>
e-mail: tatablagova@gmail.com

ORGANIZATION FORMS OF THE CHOREOGRAPHIC TEACHER TRAINING IN UKRAINE IN HISTORICAL AND PEDAGOGICAL DYNAMICS

The article examines the development of choreographic training of future teachers in the structure of pedagogical education institutions in Ukraine in the middle of the 20th century. The trends in the formation of the content of choreographic and pedagogical education of students in various formats of higher and pre-higher education in the period of the 40s-60s of the 20th century are characterized. Based on the analysis of normative and reporting documentation of the educational field of the researched period, it was found that choreographic art was presented as an integral component of students' acquisition of the basics of professional skills. Acquaintance with the art of dance in the content of professional training of future teachers took place in the aspect of socio-political and cultural determinants, was subordinated to the implementation of various social orders and functioned in various organizational forms. The choreographic training of the teachers was of an overview nature, aimed at the formation of elementary motor, musical-rhythmic and performance skills from various areas of choreographic art. A pronounced tendency of the contemporary choreographic and pedagogical education was its subordination to the tasks and content of the formation of the general physical culture of the students. Amateur dance groups as a component of informal art education were also a popular form of organizing the choreographic activity of future teachers. The active direction of the development of amateur choreography was mass forms of stage creativity - competitions, reviews of various levels. The results of their implementation revealed the real level of students' performance skills and stimulated its improvement. The given examples of choreographic activity in pedagogical education institutions characterize its applied value and the conditionality of the task of preparing future teachers for multifaceted aesthetic-educational and cultural-mass extracurricular work with schoolchildren. It is summarized that the choreographic training of future teachers in pedagogical education institutions is relevant in today's conditions.

Key words: choreographic education, choreographic-pedagogical training, amateur choreography, pedagogical education institutions, teacher.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна хореографічно-педагогічна підготовка вчителя, як складник розвитку неперервної хореографічної освіти, реалізовує важливу освітню місію, оскільки спрямована на формування конкурентоспроможного фахівця: педагога-хореографа, керівника творчого колективу, організатора хореографічного аматор-

ства, методиста хореографічного жанру, хореографа-постановника. Однак мусимо констатувати, що попри очевидну важливість і перспективність професії вчителя хореографії в соціумі, її розвиток в умовах сьогодення позбавлений відчутної нормативно-правової підтримки і переживає контраверсійний період. Водночас уважаємо, що зазначений напрям вищої

хореографічної освіти є значущим, актуальним, потребує системної модернізації, збагачення інноваційними ідеями, впровадження сучасних технологій у процес викладання професійно-орієнтованих дисциплін. Не менш важливим і перспективним є студіювання історико-педагогічних здобутків у зазначеній царині, з метою збереження й розвитку кращих традицій хореографічно-педагогічної освіти та їх творче осмислення й інтеграцію у процес подальшого поступу галузі.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У контексті дослідження феномену професійної підготовки педагога-хореографа доцільно виокремити наукові здобутки провідних учених-педагогів (Г. Васяновича, І. Зязюна, Н. Миропольської, Г. Падалки, В. Орлова, О. Отич, О. Ростовського, О. Рудницької), у працях яких висвітлено, зокрема, й проблематику педагогіки мистецтва. Особливості динаміки хореографічної педагогіки, її загальнотеоретичні та методичні засади досліджено у розвідках Л. Андрощук, Ю. Гончаренко, О. Жирова, С. Забрєдовського, О. Мартиненко, В. Похилєнка, О. Ребрової, Т. Сердюк, Ю. Тараненко, І. Терешко, П. Фриза, В. Черкасова, де представлені різні аспекти хореографічно-педагогічної підготовки у різних формах організації в галузі вищої освіти. Однак, у сучасному науковому дискурсі залишається актуальним дослідження особливостей розвитку хореографічно-педагогічної освіти майбутніх учителів в Україні в історичній площині, виявлення конструктивних тенденцій у формуванні її стратегій, організаційно-методичних засад, змістових характеристик, що зумовлює актуальність обраної теми.

Мета публікації – дослідити розвиток хореографічної підготовки майбутніх учителів у структурі закладів педагогічної освіти в Україні в середині ХХ ст.; схарактеризувати тенденції формування змісту хореографічно-педагогічної освіти студентів педагогічних навчальних закладів у різних формах організації в аспекті нормативно-правових, суспільно-політичних та культурних детермінант 40-60х рр. ХХ ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ретроспектива досвіду хореографічної підготовки вчителя у структурі педагогічної освіти в Україні дозволила визначити, що в досліджуваній історичній період (40-60х рр. ХХ ст.) ознайомлення з мистецтвом танцю у змісті професійного навчання майбутніх педагогів було підпорядковане реалізації різних соціальних замовлень і функціovalo в різних організаційних формах. Нормативно-правове забезпечення зазначеного процесу, формування його основних тенденцій, стратегій розвитку, специфіка організаційних форм зумовлювалися сукупністю суспільно-політичних і культурно-мистецьких детермінант.

Зокрема, увиразненою тенденцією тогочасної хореографічно-педагогічної освіти була її підпорядкованість завданням і змісту формування загальної фізичної культури здобувачів. Акцитування на різних формах фізичного виховання дітей та учнівської молоді у школі та позашкільні в

період 40–50 рр. ХХ ст. актуалізувало потребу у відповідній профільній підготовці педагогічних працівників. У педучилищах загальну рухову підготовку було передбачено для студентів різних фахів: майбутні вчителі початкової школи вивчали курс «Фізичне виховання й методика фізичного виховання»; майбутні викладачі музики та співу, а також вихованці спеціалізованих музично-педагогічних училищ більш ретельно знайомилися з різновидами рухової активності в курсі «Фізкультура з ритмікою» [5, с. 6, 35, 39]. Зазначений напрям педагогічної освіти середньої ланки було регламентовано окремими нормативами. З 1947–1948 н.р. підготовку вчителів фізвиховання для 5–7 класів школи також було зосереджено переважно у профільних відділеннях педучилищ. Відомо навіть про реорганізацію деяких педучилищ на вузькопрофільні училища фізкультури, а також проведення курсів перепідготовки для вчителів фізичного виховання семирічних і середніх шкіл, [1, с. 334].

Аналізуючи змістовий компонент тогочасної програми курсу «Фізичне виховання» для педагогічних училищ, можемо констатувати, що хореографічне мистецтво було представлене як невід’ємний складник набуття основ професійної майстерності студентів. Метою дисципліни було визначено різноаспектну підготовку в галузі руху, зокрема й вивчення методики викладання основ хореографії у початковій школі. У розділі «Основи гімнастики» тема «Танці» була наскрізною, вона охоплювала I–IV курси та складалася з таких підтем: 1) різновиди танцювальних кроків (приставний, перемінний, з підскоком, з поворотом, кроки галопу та польки); 2) танцювальні зразки (переважно народно-сценічні, що побутували у відповідному регіоні, а також дитячі бальні й масові); 3) елементи методики навчання хореографії в початковій школі. Зміст кожної з підтем залежав від хореографічного матеріалу шкільної програми та загальної настанови навчального курсу. Апробація професійно-практичних умінь майбутніх учителів відбувалася під час студентських занять [8, с. 276, 277, 285]. Уважаємо, що саме концентричний спосіб упорядкування навчального матеріалу був методично доцільним, оскільки сприяв поступовому формуванню технічності виконання та майстерності викладання основ хореографії в початковій школі [2, с. 377].

Студіювання різних видів позакласної хореографічної роботи зі школярами було також прерогативою педагогічних закладів середньої ланки. До ознайомлення різновікової дитячої аудиторії з основами хореографії мали бути готовими окремі категорії вихованців педучилищ: майбутні організатори художньої галузі, методисти та керівники художньої самодіяльності в позашкільних установах, зокрема, в дитячих літніх таборах. Професійно-практична підготовка таких категорій педпрацівників була навіть інституціолізована і на початку 1952–1953 н.р. здійснювалася у 12 педучилищах (із 77 педучилищ, що функціovali в УРСР) шляхом запровадження відповідних профільних відділень. Як фахівці з

окремих ділянок масової виховної роботи серед дітей та молоді, педагоги-організатори мали володіти різноаспектними методиками організації дозвілля школярів, зокрема й організації дитячої активності в галузі танцювальної самодіяльності. З 1953–1954 н. р. Міністерство освіти УРСР скоротило кількість педагогічних закладів середньої ланки, які мали такі додаткові відділення, мотивуючи це рішення необхідністю усунення багатопрофільності й багатопредметності в організації освітнього процесу, що начебто спричинювали погіршення якості навчання. Проте ознайомлення з основами хореографічного мистецтва все ж таки було передбачене для студентів спеціальності «учитель початкової школи» в курсі «Фізичне виховання та методика фізичного виховання» та під час проходження практик [6, с. 6, 8].

У закладах вищої педагогічної освіти хореографічна підготовка була зорієнтована передовсім на реалізацію естетико-виховних завдань шкільної та позашкільної галузей і передбачала ознайомлення студентів з основами хореографічного мистецтва контекстно до різних напрямів виховної роботи з дітьми та молоддю. Зокрема, певну дотичність до хореографічно-педагогічної освіти демонструє тематика окремих розділів «Навчальної програми з педагогіки для учительських інститутів» (1948 р.). Розділ «Естетичне виховання» містив тему «Художня самодіяльність»; розділ «Позакласна і позашкільна робота» висвітлював особливості культмасової роботи зі школярами в темах «Шкільні вечори» та «Проведення свят» [7, с. 41–42а].

Зростання потреби шкіл в удосконаленні організації естетичного виховання спричинювало посилення уваги до художньо-естетичної підготовки студентів. За результатами роботи комісії Міністерства освіти УРСР із перевірки педагогічних вишів упродовж 50-х рр. було видано низку законодавчих ініціатив локального змісту, серед яких, зокрема, майже ідентичними були зауваження та пропозиції щодо поживлення естетико-виховної роботи зі студентством. Наприклад, у наказів Міністерства освіти УРСР «Про роботу Кам'янець-Подільського педагогічного інституту» № 643 від 15.12.1953 р. зазначено: «<...> прищеплювати студентам навички по організації і керівництву гуртками художньої самодіяльності в школі і серед населення; <...> домогтися високого рівня виконання свого репертуару гуртками самодіяльності <...> вживати заходів щодо поліпшення естетичного виховання студентів, посилити виховну роль викладацького складу у вирішенні цих питань <...>» [9, с. 81–85].

Практична апробація хореографічних здібностей майбутніх учителів відбувалася передовсім у процесі їхньої різноаспектної культмасової роботи з дітьми під час проходження виробничих практик (в оздоровчих літніх таборах, на дитячих ігрових та спортивних майданчиках, у гуртках художньої самодіяльності при клубах і палацах творчості). У міністерських нормативах різних років окреслено критерії та зобов'язання всіх ланок освіти щодо організації культурного дозвілля

дітей і юнацтва. Задля мистецького обслуговування школярів у канікулярний період із кращих студентів педагогічних закладів вищої освіти, шкільних учителів, масовиків-організаторів позашкільних установ, працівників клубів формувалися культбригади. Відповідно, студенти-практиканти мали бути підготовленими для різновидів художньо-естетичної роботи зі школярами, зокрема з «розвитку рухів» [1, с. 335].

Проходженню літньої педпрактики могли передувати «табірні збори» на базі самих педагогічних закладів, де відбувалася практична апробація художньо-творчих умінь студентів під час проведення виховних заходів з учнями підшефних шкіл, серед них – розучування танців, організація танцювальних конкурсів [12, с. 58]. Студенти педінститутів масово набували навичок виховної роботи з дітьми, вивчали масові ігри і танці на 20-годинних семінарах, практикумах з розучування танцювальних ігор, витівок. Просвітницьку діяльність студентства також спрямовували педагоги-методисти Центрального Будинку художнього виховання дітей, які брали діяльну участь у підготовці до мистецьких заходів: надавали навчально-методичну допомогу в розробці сценаріїв, систематично відстежували художню якість дитячого репертуару та сценічного виконавства. Проведення методичних семінарів і консультацій для різних категорій вихователів і вчителів, які працювали в оздоровчих таборах, забезпечували також заклади позашкільля, зосереджуючи увагу на гуртковій та культмасовій роботі. Оскільки організація рухової активності дитячої аудиторії в канікулярний період мала як фізкультурно-оздоровчі, так і художньо-естетичні цілі, зміст семінарів-практикумів для відповідної підготовки освітян (організаторів дозвілля і оздоровлення дітей) було підпорядковано різним навчально-виховним завданням хореографічно-педагогічної роботи у пришкільних клубах, палацах, на ігрових та спортивних майданчиках.

Студіювання азів хореографічної роботи з дітьми передбачалося і в тимчасових формах педосвіти (короткострокових курсах, обласних семінарах, конференціях, заочних консультаціях з окремих методик), які охоплювали професійною підготовкою контингент педагогів-вихователів переважно із периферійних районів. У 50-60-х рр. методичними центрами у справі підвищення кваліфікації педпрацівників зазвичай виступали палаци (будинки) дитячої творчості. Хореографічну підготовку було передбачено в «університетах старших вожатих» – окремих структурних підрозділах комплексних закладів позашкільля – палацах дитячої творчості. Формування змісту фахової підготовки слухачів таких семінарів було зумовлене регіональними потребами в учительських кадрах. З-поміж різних освітніх завдань, сфокусованих на вивченні специфіки позашкільної художньої творчості школярів, зазначені й ті, що безпосередньо забезпечували ознайомлення педагогічних кадрів із різними видами рухової активності школярів, як-от: «<...> вважати за необхідне, щоб на семінарах важливе місце зайняли заняття вчителів по практиці

спортивної, культурної, гурткової роботи» [13, с. 76].

Поширеним серед студентів педагогічних вишів було керівництво дитячими шкільними й позашкільними мистецькими гуртками на громадських засадах, організація шкільних вечорів і концертів, проведення навчальних занять з танцю у палацах дитячої творчості, практична допомога робітничим і колгоспним колективам в організації художньої самодіяльності, виїзна концертна діяльність студентських танцювальних гуртків у підшефних колгоспах, радгоспах, клубних установах. Виходячи з об'єктивних реалій розвитку позашкільної галузі (насамперед у сільській місцевості), від студента-практиканта вимагалось за певний проміжок часу розучити з вихованцями гуртка нескладні танцювальні зразки, вказані у сценаріях культмасових заходів чи програмах танцювальних вечорів. Активну співпрацю закладів педосвіти зі школами потверджують приклади функціонування мистецьких дитячих студій при окремих педінститутах, які фактично вможлилювали апробацію студентських практичних навичок хореографічної роботи з дітьми [2, с. 377–378].

Спрямування педінститутів та педучилищ на виконання низки офіційних постанов і директивних вказівок щодо поліпшення естетичного виховання студентів («Про стан виховної роботи серед студентів у педагогічних інститутах УРСР» (1960 р.) [4, с. 47–55]; «Про естетичне виховання студентів педагогічних інститутів УРСР» (1964 р.) [3, с. 42–45]; мала поживати диверсифікацію форм художньо-естетичної діяльності студентства у вищих та середніх педагогічних навчальних закладах. Активізація цього напрямку роботи об'єктивно пояснена в резолюціях Міністерства освіти УРСР, де, зокрема, зазначалось про невідповідність рівня естетичного виховання в педінститутах назрілим вимогам часу, наявність формалізму в організації виховного процесу та недостатню увагу культурно-виховній роботі зі студентами. Увесь комплекс пропонованих заходів було підпорядковано реалізації провідної стратегії педагогічної освіти: формування вчителя, здатного забезпечити всебічний розвиток фізичних і духовних сил учнів, їхніх естетичних смаків, підготовленого до проведення позакласної та позашкільної роботи з вихованцями. Відповідно, для студентства значно розширилися перспективи практичного оволодіння навичками мистецької діяльності – у межах реалізації естетико-виховних завдань педагогічної освіти [1, с. 336].

За новими навчальними планами для педучилищ, доопрацьованими МО УРСР у 1961 р., вивчення основ хореографії було передбачене для шкільних і дошкільних відділів. Серед нових чи оновлених спецкурсів було запропоновано «Сценічне мистецтво», «Основи ритміки і хореографії», «Народні танці», «Рухливі ігри», «Танцювальний ансамбль», «Дитячу гімнастику», «Ритміку і сценічне мистецтво» [2, с. 378–379]. Автономність у формуванні вибіркового складника училищних навчальних планів зумовлювала варіативність у назвах предметів хореографічного

циклу та формулюванні їхньої мети. Так, у звітній документації окремих педучилищ за 1965–1966 н.р. зафіксовано інформацію про викладання дисциплін «Народні та бальні танці», «Ритміка», акцентовано увагу на їхніх методичних аспектах, умінні використовувати вивчений танцювальний матеріал на практиці. Заняття зі студіювання дитячих рухливих ігор під музику було увідповіднено до завдань виховання в дитсадку [14, с. 74]. Програмний матеріал охоплював різні напрямки початкового хореографічного навчання: від тренувальних вправ гімнастичного й ритмічного характеру до цілісних дитячих танцювальних композицій та навіть самостійного їх створення. Наведені приклади хореографічної активності студентів характеризують її прикладне значення і зумовленість завданням підготовки майбутніх педагогів до різноаспектної позаурочної роботи з дітьми [1, с. 336–337]. Водночас зазначимо, що навчання хореографії не стало загальною тенденцією розвитку середньої ланки педагогічної освіти з об'єктивних причин, основна з яких – відсутність відповідного кадрового забезпечення.

В оновлених навчальних планах педінститутів, затверджених Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти в 1964 р., практичне ознайомлення з хореографічним мистецтвом було передбачено для спеціальностей 2121 Педагогіка і методика початкового навчання, 2110 Педагогіка і психологія (дошкільна) та 2118 Музика і співи в переліку факультативних дисциплін мистецтвознавчого циклу. Курси «Рухливі ігри», «Хореографія і ритміка» викладали майбутнім учителям початкових класів, вихователям дошкільних закладів, учителям музики та співів середньої школи й педучилищ. Для спеціальності 2114 Фізичне виховання хореографічну підготовку було передбачено у змісті дисциплін «Музично-ритмічне виховання» й «Рухливі ігри». Той факт, що вченим радам інститутів було надано певну автономію в укладанні навчальних планів, зумовлював коригування кількості навчальних годин зі спецкурсів і варіювання їхніх назв [1, с. 337].

Продуктивним засобом створення в інститутах і училищах відповідного естетичного середовища стає організоване студентське дозвілля і, зокрема, хореографічне аматорство, як невід'ємний його складник. На важливості самодіяльної творчості студентів наголошувалося в директивних указівках Міністерства освіти УРСР: «Вважати, що в педагогічному інституті участь кожного студента в художній самодіяльності є обов'язковою передумовою його всебічного розвитку як майбутнього вчителя-вихователя <...> Її винятковість в естетичному вихованні вимагає системної допомоги і контролю <...>» [3, с. 43]. Танцювальні гуртки, як засіб організації студентського відпочинку, вважалися передовсім практичною базою для апробації та розширення спектру виконавських умінь з техніки танцю, набутих під час аудиторних навчальних занять. Програма гурткової хореографічної роботи передбачала практичне ознайомлення студентської молоді з нескладними сценічними танцювальними зразками (переважно народними танцями чи масовими молодіжними

композиціями). Зміст хореографічного навчання варіювався у кожному закладі вищої освіти. У деяких із них крім безпосереднього вивчення хореографічного матеріалу майбутні вчителі студіювали теорію танцювального мистецтва, опановуючи такі загальні теми, як «Хореографічне мистецтво», «Види танців», «Основа танцю – високоідейний зміст і національна форма» [15, с. 91]. Аналіз динаміки аматорської студентської хореографії у педвишах дозволяє засвідчити, що найбільша активність її поступу відбувалася у позааудиторних формах.

Посилення уваги до неформальних форм хореографічної освіти вчительських кадрів проілюстровано під час організації культурно-мистецьких заходів змагального характеру. Зокрема, результати проведення «Республіканського огляду художньої самодіяльності студентів педінститутів та учнів педучилищ» (1967 р.) [10, с. 92], який зібрав біля 30 тис. учасників, засвідчили, що колективи педагогічних навчальних закладів домоглися певних успіхів у справі естетичного виховання майбутніх учителів та у розвитку художньої самодіяльності. У звіті згадувалося про високий мистецький рівень під час відбіркових оглядів у педучилищах, а також йшлося безпосередньо про високу виконавську культуру і технічність хореографічних колективів Кіровоградського, Кам'янець-Подільського, Миколаївського, Харківського педінститутів, вокально-хореографічного ансамблю «Пролісок» Дрогобицького педінституту у фінальних змаганнях у м. Києві. Однак, при цьому було зазначено, що «робота танцювальних колективів вимагає поліпшення, оскільки значна кількість педінститутів та педучилищ показали малоцікаві та композиційно примітивні танці» [11, с. 79–91]. Відповідно, резолюції, затверджені за результатами проведеного огляду, містили низку рекомендацій щодо підвищення рівня розвитку хореографічного аматорства в закладах педагогічної освіти; організації звітних концертів переможців конкурсу перед громадськістю; щорічного проведення у педінститутах, починаючи з 1969 р., оглядів самодіяльного танцювального та естрадного мистецтва; впровадження у зміст фахової підготовки факультативних курсів з ритміки і танцю [11, арк. 90–91].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, в результаті студіювання розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні в історичному контексті, зазначимо, що у виокремлений період 40-50-х рр. ХХ ст. навчання майбутніх учителів хореографічного мистецтва у різних формах організації зумовлювалося потребою освітньої галузі у високоосвічених фахівцях, здатних виконувати багатопрофільну педагогічну роботу, зокрема й естетико-виховну. Стратегічні завдання ознайомлення майбутніх учителів із різновидами хореографічної активності мали різні педагогічні цілі, детерміновані суспільно-політичним та соціокультурним чинниками. Організація хореографічного навчання у закладах педагогічної освіти безпосередньо корелювала з актуальними запитами освітньої галузі щодо

художньо-естетичного навчання й виховання в системі шкільництва і забезпечувала підготовку майбутніх педагогів передовсім до різноаспектної естетико-виховної та культурно-масової позаурочної роботи зі школярами. Перспективними напрямками подальших наукових розвідок вважаємо дослідження тенденцій хореографічно-педагогічної освіти в Україні на різних етапах історичного поступу в теоретико-методологічному та практико-педагогічному вимірах.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Благова Т. О. Розвиток хореографічної освіти в Україні: історико-педагогічний концепт: монографія. Полтава: ТОВ: АСМІ, 2020. 488.
2. Благова Т. О. Розвиток хореографічної освіти в Україні (XX – початок XXI ст.): дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04. Полтава, 2021. 595 с.
3. Доповідні вказівки управління підвідомчим установам з питань методичної роботи в педагогічних вузах республіки, 6 січня – 29 грудня 1964 року. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 115. Спр. 4160. 170 арк.
4. Доповідні записки управління вищих і середніх педагогічних навчальних закладів до Ради Міністрів УРСР та ЦК КПУ з питань роботи педагогічних вузів, 1960 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 2755. 71 арк.
5. Затверджені річні навчальні плани педагогічних училищ на 1948 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 437. 44 арк.
6. Затверджені річні навчальні плани педагогічних училищ на 1949-1950 н.р., 1949 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 619. 8 арк.
7. Навчальні програми для педагогічних інститутів, розроблені та затверджені Міністерством освіти УРСР на 1948 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 438. 121 арк.
8. Навчальні програми педагогічних училищ, розроблені та затверджені Міністерством освіти УРСР на 1949 р. Том II, 1949 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 622. 305 арк.
9. Накази Міністра освіти УРСР та його заступників з питань основної діяльності з № 625 по № 677, 1953 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 1238. 174 арк.
10. Накази Міністра освіти УРСР та його заступників з питань основної діяльності з № 1 по № 61, 1967 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 5355. 241 арк.
11. Накази Міністра освіти УРСР та його заступників з питань основної діяльності з № 62 по № 94, 1967 р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 5356. 136 арк.
12. Річний звіт про роботу Корсунь-Шевченківського педагогічного училища за 1968/1969 н. р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 7093. 134 арк.
13. Річний звіт про роботу Луганського педагогічного інституту за 1965/1966 н.р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 5091. 249 арк.
14. Річний звіт про роботу Львівського педагогічного училища № 1 за 1965/1966 н. р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 5174. 156 арк.
15. Річний звіт про роботу Харківського педагогічного училища за 1962/1963 н.р. ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 15. Спр. 3871. 146 арк.

REFERENCES

1. Blahova, T. O. (2021). Rozvytok khoreohrafichnoi osvity v Ukraini [Development of choreographic education in Ukraine]. (Extended abstract of D diss.). Kyiv [in Ukrainian]
2. Blahova, T. O. (2020). Rozvytok khoreohrafichnoi osvity v Ukraini: istoryko-pedahohichnyi kontsept [Development of choreographic education in Ukraine:

historical and pedagogical concept]: monohrafiia. Poltava: ASMI [in Ukrainian]

3. Dopovidni vказivky upravlinnia pidvidomchym ustanovam z pytan metodychnoi roboty v pedahohichnykh vuzakh respubliky, 6 sichnia – 29 hrudnia 1964 roku [Report instructions of the management of sub-departmental institutions on methodological work in pedagogical universities of the republic, January 6 - December 29, 1964]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des.15. Case 4160. 170 s. [in Ukrainian]

4. Dopovidni zapysky upravlinnia vyshchych i serednykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv do Rady Ministriv URSSR ta TsK KPU z pytan roboty pedahohichnykh vuziv, 1960 r. [Report notes of the administration of higher and secondary pedagogical educational institutions to the Council of Ministers of the Ukrainian SSR and the Central Committee of the Communist Party of Ukraine on the work of pedagogical universities, 1960]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 2755. 71 s. [in Ukrainian]

5. Zatverdzeni richni navchalni plany pedahohichnykh uchylyshch na 1948 r. [Approved annual curricula of pedagogical schools for 1948]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 437. 44 s. [in Ukrainian]

6. Zatverdzeni richni navchalni plany pedahohichnykh uchylyshch na 1949-1950 n r., 1949 r. [Approved annual curricula of pedagogical schools for 1949-1950 AD, 1949]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 619. 8 s. [in Ukrainian]

7. Navchalni prohramy dlia pedahohichnykh instytutiv, rozrobleni ta zatverdzeni Ministerstvom osvity URSSR na 1948 r. [Educational programs for pedagogical institutes developed and approved by the Ministry of Education of the Ukrainian SSR in 1948.]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 438. 121 s. [in Ukrainian].

8. Navchalni prohramy pedahohichnykh uchylyshch, rozrobleni ta zatverdzeni Ministerstvom osvity URSSR na 1949 r. Tom II, 1949 r. [Educational programs of pedagogical schools developed and approved by the Ministry of Education of the Ukrainian SSR for 1949. Volume II, 1949]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des.15. Case 622. 305 s. [in Ukrainian]

9. Nakazy Ministra osvity URSSR ta yoho zastupnykiv z pytan osnovnoi diialnosti z № 625 po № 677, 1953 r. [Orders of the Minister of Education of the Ukrainian SSR and his deputies on the main activities from No. 625 to No. 677, 1953]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15 Case. 1238. 174 s. [in Ukrainian].

10. Nakazy Ministra osvity URSSR ta yoho zastupnykiv z pytan osnovnoi diialnosti z № 1 po № 61, 1967 r. [Orders of

the Minister of Education of the Ukrainian SSR and his deputies on the main activities from No. 1 to No. 61, 1967]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 5355. 241 s. [in Ukrainian]

11. Nakazy Ministra osvity URSSR ta yoho zastupnykiv z pytan osnovnoi diialnosti z № 62 po № 94, 1967 r. [Orders of the Minister of Education of the Ukrainian SSR and his deputies on the main activities from No. 62 to No. 94, 1967.]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 5356. 136 s. [in Ukrainian]

12. Richnyi zvit pro robotu Korsun-Shevchenkivskoho pedahohichnoho uchylyshcha za 1968/1969 n. r. [Annual report on the work of the Korsun-Shevchenko Pedagogical School for 1968/1969. p.]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 7093. 134 s. [in Ukrainian]

13. Richnyi zvit pro robotu Luhanskoho pedahohichnoho instytutu za 1965/1966 n. r. [Annual report on the work of the Luhansk Pedagogical Institute for 1965/1966. p.]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 5091. 249 s. [in Ukrainian]

14. Richnyi zvit pro robotu Lvivskoho pedahohichnoho uchylyshcha № 1 za 1965/1966 n. r. [Annual report on the work of Lviv Pedagogical College No. 1 for 1965/1966. p.]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 5174. 156 s. [in Ukrainian]

15. Richnyi zvit pro robotu Kharkivskoho pedahohichnoho uchylyshcha za 1962/1963 n. r. [Annual report on the work of the Kharkiv Pedagogical School for 1962/1963. p.]. TsDAVO Ukrainy [TsDAVO of Ukraine]. Fund 166. Des. 15. Case 3871. 146 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БЛАГОВА Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Наукові інтереси: динаміка розвитку хореографічної освіти в Україні, хореографічна персоналістика.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BLANOVA Tetiana Oleksandrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Choreography of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Scientific interests: dynamics of choreographic education in Ukraine, choreographic personality.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2024 р.

УДК 316.614:004

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-17-22

ГАЛЕТА Ярослав Володимирович –

доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та мистецтв

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0484-529X>

e-mail: yaroslavhaleta@ukr.net

ГАБЕЛКО Олена Николаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент, декан

факультету української філології,

іноземних мов та соціальних комунікацій

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3769-3616>

e-mail: lena_gabelko@i.ua